

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Odpovědné
veřejné zadávání

Studie:

Místní dopad veřejných investic

Econlab z.s.

Zabývá se sběrem a vyhodnocováním dat o veřejných zakázkách a obecně státních investicích. Podílí se na přípravě veřejných politik a zákonů, např. ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj a Rekonstrukcí státu.

Projekt Podpora implementace a rozvoje sociálně odpovědného veřejného zadávání je spolufinancován Evropskou unií. Registrační číslo projektu je CZ.03.3.60/0.0/0.0/15_018/0000732.

sovz@mps.cz

www.sovz.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčnickém právu 1/376, 128 01 Praha 2

Manažerské shrnutí

Výzkum analyzuje data o zadaných veřejných zakázkách z pohledu dopadu na zaměstnanost a podpory místní ekonomiky. Klíčové závěry:

- Veřejné zakázky v ČR vytvářejí ročně přibližně **485.000 pracovních míst** u dodavatelů a subdodavatelů. Nepřímo pak skrze spotřebu dalších 100.000 - 200.000.
- Efekt je nejvyšší ve **stavebnictví, a technických službách**, kde vydaný 1 milion Kč vytváří na rok přibližně jedno plnohodnotné pracovní místo. U nákupů **IT, vozidel či zdravotního materiálu** je tento efekt pouze poloviční až čtvrtinový.
- **45 % pracovních míst vytvářejí zakázky přímo v okresech zadavatele**, podporují tedy výrazně místní ekonomiku.
- Tento efekt však není rovnoměrný, někteří zadavatelé (např. Tábor a České Budějovice, Jihomoravský či Královéhradecký kraj) zadávají místním firmám více než 2/3 zakázek, naopak jinde místní firmy nezískají ani 1/3 (např. Havířov, Turnov, Frýdek-Místek)
- **Místní dodavatelé nejčastěji získávají malé zakázky**. V režimu zákona pak zakázky na stavební práce a technické služby.
- Podíl místních dodavatelů mírně klesá s otevřeností režimu zakázky - vedle zakázek malého rozsahu nejčastěji místní firmy vyhrávají ve zjednodušeném podlimitním řízení a užším řízení.
- **Do června přibylo letos v ČR 44 tisíc nezaměstnaných, zejména se středním a nižším vzděláním. Zaměstnat by je mohlo navýšení veřejných investic o cca 55 mld. Kč** (tj o 10 %).
- Celkový objem investic v ČR skutečně roste, problém může představovat jeho nerovnoměrný územní efekt.
- Kompletní číselné výstupy k dispozici zde: [odkaz](#).

Úvod

Zadávání zakázek místním firmám je kontroverzním tématem. Na jednu stranu je přiznaným a přirozeným cílem řady politiků - od starostů až po ministry vlády. Na stranu druhou pak různé formy preference místních firem mohou být považovány za diskriminační - a jsou tedy v rozporu se zákonem o zadávání veřejných zakázek.

Tato studie sleduje, jak se zadavatelům daří vybírat v zakázkách místní dodavatele. Rozebírá následně potenciální dopad takových zakázek na místní ekonomiky - zejména z pohledu zaměstnanosti, která je s výhledem na nadcházející krizi významným politickým tématem.

Místní dodavatelé - metodika

Analýza vychází z dat o veřejných zakázkách zveřejněných ve Věstníku veřejných zakázek a na profilech zadavatele (pokud splňují standard daný vyhláškou č. 168/2016 Sb. umožňující jejich strojovou čitelnost). Rozhodným obdobím pro zahrnutí veřejné zakázky do analýzy bylo 1. 1. 2018 až 31. 5. 2020, přičemž v tomto období muselo dojít buď k zahájení veřejné zakázky zveřejněním příslušného formuláře ve Věstníku veřejných zakázek, či ukončení procesu zadávání uzavřením smlouvy s vybraným dodavatelem.

Analýza dále čerpá informace z Rejstříku živnostenského podnikání, a to konkrétně údaje o registrovaných provozovnách zapsaných subjektů, přičemž tyto údaje jsou dále spárovány s jednotlivými vybranými dodavateli veřejných zakázek tak, aby mohlo dojít k určení jejich pravděpodobného sídla podnikání nejen na základě sídla, ale i na základě provozovny.

Nutnou podmínkou pro zařazení veřejné zakázky do testovaného vzorku bylo zveřejnění dostatečného množství informací k této zakázce, přičemž za minimální potřebné množství informací se považuje uveřejnění údaje o:

- IČO zadavatele,
- IČO vybraného dodavatele, případně název subjektu, který se shoduje s názvem uvedeným v Registru ekonomických subjektů (RES),
- časové zařazení zakázky (tedy alespoň údaj o okamžiku zahájení zadávání veřejné zakázky, o výběru dodavatele nebo o uzavření smlouvy).

Do vzorku jsou současně zahrnuty pouze takové zakázky, jejichž zadavatelem je obec (respektive městská část hlavního města Prahy) či kraj, a to na základě příslušné informace z Registru ekonomických subjektů.

Vstupní data byla dále upravována za účelem zvýšení jejich kvality. Například u cca 40 % zveřejněných zakázek chyběla informace o velikosti dané zakázky (v dělení na zakázky malého rozsahu, podlimitní a nadlimitní). V rámci zpracování dat tak došlo k orientačnímu určení tohoto údaje o velikosti každé zakázky, a to typicky na základě předpokládané hodnoty či vítězné ceny, případně podle způsobu zadávání veřejné zakázky. Do analýzy byly dále zahrnuty pouze takové veřejné zakázky, které jsou v příslušném zdroji zadavatelem evidovány ve stavu "zadáno" či "ukončeno". Tím mohlo dojít k pomnutí zakázek, které jsou sice fakticky ukončené, ale dostupné informace tento stav nereflektují.

U každého subjektu (dodavatel, zadavatel) bylo zjištěno jeho sídlo za použití dat pocházejících z Registru ekonomických subjektů. U dodavatelů došlo dále k přiřazení informace o případných provozovnách. Každé sídlo či provozovna subjektu bylo následně zařazeno do odpovídající územně-administrativní jednotky na úrovni NUTS 4 (resp. LAU 1), a to za použití adresy a poštovního směrovacího čísla.

Jako "místní dodavatel" je označen takový vybraný dodavatel veřejné zakázky, jehož odpovídající územně-administrativní kód sídla či provozovny je shodný s kódem sídla zadavatele (neboli dodavatel musí mít sídlo či provozovnu ve stejném okrese, v jakém má sídlo zadavatel). V datové části analýzy jsou doplňkově prezentovány také vybrané výsledky při hrubším členění na úrovni NUTS 3 (kraje).

V rámci zachování co největšího množství analyzovaných dat vstupují do analýzy i takové veřejné zakázky, u kterých zcela chybí informace o vítězné ceně. Tyto tudíž vstupují pouze do části analýzy, která pracuje s počty zakázek bez ohledu na jejich hodnotu. Část analýzy prezentující výsledky podle objemu zadaných zakázek tak s těmito zakázkami nepracuje a její výsledky tak mohou být ovlivněné právě z tohoto důvodu.

Klasifikace předmětů veřejných zakázek probíhá na základě tzv. CPV kódů. Ty jsou v poměrně uspokojivé kvalitě vyplňovány ve Věstníku veřejných zakázek (tedy u zakázek nadlimitních a podlimitních), zatímco u zakázek malého rozsahu zveřejňovaných pouze na profilech zadavatelů je úplnost a spolehlivost těchto dat značně omezená.

Další příčinou možných nepřesností prezentovaných výsledků je obecně nízká úroveň rozsahu a kvality zveřejňování údajů o veřejných zakázkách malého rozsahu, vyplývající z neexistence jednoznačné právní povinnosti takové údaje v potřebném rozsahu zveřejňovat. Tento aspekt může mít za následek zastoupení veřejných zakázek malého rozsahu v nižším objemu a počtu, než odpovídá skutečnému stavu.

Místní dodavatelé - výsledky

(Výsledky všech jednotlivých analýz v kompletní podobě je možné najít v příloženém datovém souboru.)

Nejprve byla provedena analýza zjišťující poměr zakázek s místním dodavatelem vůči celkovému počtu (resp. objemu) zakázek zadaných v relevantním období v dělení podle velikosti zakázky. Pro srovnání jsou rovněž prezentovány výsledky analýzy založené na datech z registru smluv, přičemž byly zahrnuty pouze smlouvy obcí a krajů s hodnotou do 0,5 mil. Kč. Tabulka 1 prezentuje výsledky.

Tabulka 1 - Členění podle velikosti zakázky

Velikost / zdroj zakázky	Objem zakázek (mld. Kč)	Podíl místním dodavatelům (% Kč)	Počet zakázek	Podíl místním dodavatelům (% počtu)
registr smluv	25,2	59,8 %	195 173	59,6 %
veřejné zakázky malého rozsahu	35,7	57,8 %	32 152	55,0 %
podlimitní veřejné zakázky	129,7	48,0 %	9 443	45,3 %
nadlimitní veřejné zakázky	149,5	62,8 %	2 246	37,4 %

Zjištění potvrzují hypotézu, že zakázky s nižší hodnotou jsou častěji zadávány místním dodavatelům. Tento závěr je platný především z pohledu počtu zakázek zadaných místním dodavatelům, z hlediska objemu zakázek se zřejmě projevuje vliv toho, že velká část velkých dodavatelů, kterým jsou zadávány nadlimitní veřejné zakázky, sídlí ve velkých městech a tedy pro zadavatele z těchto měst jsou místním dodavatelem.

Následující Tabulka 2 poskytuje detailnější členění zakázek podle použitého typu řízení. U veřejných zakázek malého rozsahu nenevidujeme konkrétní informaci o způsobu zadání těchto zakázek, a proto jsou všechny obsaženy ve sběrné kategorii.

Tabulka 2 - Členění podle typu řízení

Typ řízení	Objem zakázek (mld. Kč)	Podíl místním dodavatelům (% Kč)	Počet zakázek	Podíl místním dodavatelům (% počtu)
veřejné zakázky malého rozsahu	29,7	57,0 %	27 073	53,5 %
zjednodušené podlimitní řízení	23,5	49,5 %	7741	45,1 %
užší řízení	66,8	45,8 %	547	43,9 %
otevřené řízení	117,1	48,8 %	4145	39,9 %
JŘBU	13,8	34,3 %	979	21,3 %

Výsledky v Tabulce 2 potvrzují přední postavení veřejných zakázek malého rozsahu z pohledu podílu místních dodavatelů. Současně se potvrzuje, že místním dodavatelům je zadáváno nejvíce zakázek (jak z hlediska hodnoty, tak celkového počtu) právě prostřednictvím postupů, které se vyznačují menší mírou konkurence (užší řízení) a větší mírou flexibility zadavatele (zjednodušeného podlimitního řízení).

Čísla odpovídající způsobu zadání prostřednictvím veřejné zakázky malého rozsahu zahrnují nejen všechny zakázky malého rozsahu, ale právě i s ohledem na stabilní nekvalitu dat u takových zakázek i všechny zakázky, u nichž nebyl typ řízení uveden.

V další tabulce (Tabulka 3) jsou prezentovány výsledky pro jednotlivá odvětví předmětů veřejných zakázek.

Tabulka 3 - Členění podle odvětví

Odvětví	Objem zakázek (mld. Kč)	Podíl místním dodavatelům (% Kč)	Počet zakázek	Podíl místním dodavatelům (% počtu)
Technické služby	6,1	73,7 %	516	72,9 %
Právní, poradenské a jiné komerční služby	0,8	68,4 %	187	57,8 %
Stavebnictví	169,0	59,9 %	7075	49,0 %
Lesnictví a zemědělství	1,8	61,4 %	151	47,6 %
Zdravotní, sociální a vzdělávací služby	0,7	57,4 %	125	37,1 %
Oděvy, obuv a jiné vybavení	0,5	38,4 %	414	35,2 %
Doprava	53,2	37,9 %	593	29,7 %
Informatika a telekomunikace	4,6	41,7 %	915	27,0 %
Kancelářský materiál	2,0	25,9 %	719	24,2 %
Strojírenské produkty	1,6	24,6 %	391	21,0 %
Energetika	10,0	35,0 %	665	13,2 %
Medicínské vybavení	0,2	7,2 %	67	7,5 %

Jak plyne z prezentovaných čísel, míra místních dodavatelů se značně liší pro jednotlivá odvětví. To může být částečně způsobeno menším vzorkem dat, současně se však zjevně potvrzuje hypotéza, že nejvíce místních dodavatelů působí v takových odvětvích, kde nedochází ke koncentraci služeb na jednom místě, ale naopak kde dodavatelé mohou působit např. v každém městě.

Konečně Tabulka 4 zachycuje analýzu zadávání místním dodavatelům v členění podle územních celků NUTS 3 (kraje). Současně pouze pro tuto analýzu platí, že za místního dodavatele je považován takový, jehož sídlo či provozovna se nacházejí na území celého kraje, nikoli jen v rámci některého okresu (jde tedy o analýzu na úrovni NUTS 3).

Tabulka 4 - Členění podle krajů

Kraj	Objem zakázek (mld. Kč)	Podíl místním dodavatelům (% Kč)	Počet zakázek	Podíl místním dodavatelům (% počtu)
Jihomoravský kraj	15,8	47,8 %	1 181	75,1 %
Královéhradecký kraj	7,1	86,5 %	661	69,7 %
Moravskoslezský kraj	17,3	94,4 %	513	68,6 %
Jihočeský kraj	5,9	74,3 %	1 479	67,7 %
Olomoucký kraj	4,5	57,3 %	662	64,2 %
Středočeský kraj	5,2	78,5 %	575	59,0 %
Kraj Vysočina	7,0	64,1 %	1 230	58,3 %
Liberecký kraj	9,4	82,8 %	746	57,6 %
Ústecký kraj	5,6	82,9 %	440	56,4 %
Plzeňský kraj	3,4	97,6 %	112	51,8 %
Zlínský kraj	12,7	57,0 %	182	50,0 %
Pardubický kraj	3,8	59,6 %	327	46,2 %
Karlovarský kraj	1,5	22,5 %	141	34,8 %

Do analýzy podle krajů bylo zahrnuto i hlavní město Praha. Současně je třeba upozornit na to, že v hlavním městě Praze je statisticky násobně větší míra hlášených sídel dodavatelů, než by odpovídalo jejich republikovému působení. Z toho důvodu mohou být výsledky u tohoto zadavatele částečně zavádějící.

Součástí datové přílohy je rovněž i analýza pro 100 největších měst ČR. Tato část analýzy byla provedena pro 100 největších měst (mimo Hlavního města Prahy), přičemž prezentovaný vzorek měst byla vybrán na základě celkového počtu zadaných zakázek v období 2017-2020.

Fiskální multiplikátory - metodika

Jak se projeví 1 milion Kč investic z pohledu dopadu na ekonomiku? Tuto otázku tzv. fiskálního multiplikátoru řešíme s pomocí input-output (I-O) analýzy využívající detailní data o nákladových strukturách firem, sbíraných ČSÚ. S její pomocí lze pro každé odvětví odhadnout, jak se zvýšený obrat promítne do výdajů firmy - tedy mezd a náborem zaměstnanců, zaplacených daní a konečně přidané hodnotě k HDP. Jelikož významnou část nákladové struktury tvoří přirozeně subdodavatelé z jiných odvětví, postupuje výpočet rekurzivně i na ně. Metodika vychází ze studie CERGE-EI: Semerák (2012)¹ a její aplikace byla s autorem extenzivně koordinována.

Příklad: Typická stavební firma nese 20 % svých nákladů ve mzdách zaměstnanců, 80 % pak vyplatí subdodavatelům stavebního materiálu. Ti pak alokují zaměstnancům 50 % svých nákladů. Zisk, další typy dodavatelů ani výdaje zaměstnanců v tomto příkladu pro jednoduchost neuvažujeme.

Ze stavební zakázky na 1 mil. Kč se 200.000 přímo dostane k zaměstnancům stavební firmy, dále z 800.000 Kč zaplacených subdodavatelům se 400.000 Kč dostane jejich zaměstnancům. 1 mil. Kč investice tedy vede k $200 + 400 = 600$ tis. Kč výdajů na zaměstnance, tedy multiplikátor zaměstnanosti je 60 %. Při

¹ https://idea.cerge-ei.cz/documents/ERAK_2012_02.pdf

mediánové superhrubé mzdě 39.000 Kč měsíčně (ČSÚ, 1Q2020) tedy zakázka zaměstná v ročním výhledu 1,2 zaměstnance.

Metodiku aplikující model jsme aplikovali s využitím posledního dostupného panelu I-O dat ČSÚ z roku 2015, pro vyšší robustnost výsledků zkontrolovali deviate výsledků při využití starších dat.

Rozeznáváme dva základní typy multiplikátorů. podle toho zda zahrnují nejen nepřímý efekt (tedy dopad skrze napojení na subdodavatele), nebo i indukovaný efekt (další výdaje zaměstnanců, jakožto spotřebitelů). Níže prezentované závěry vyčíslují pouze efekt nepřímý, tedy jsou dolním odhadem celkového multiplikačního efektu.

Mapování multiplikátorů na zakázky

Jelikož ČSÚ publikuje I-O data na úrovni CZ-NACE, bylo potřeba tyto pro účely spárování s veřejnými zakázkami mapovat na klasifikaci CPV. To bylo realizováno pro nejčastější typy zakázek - stavební, IT, nákupy vozidel apod. Do modelu je tím zavedena určitá dodatečná míra nepřesnosti (když CPV neodpovídá přesně danému NACE), ale vzhledem k hrubé povaze samotné analýzy nedochází k zásadnímu zhoršení.

Fiskální multiplikátory - výsledky

Výsledné multiplikátory shrnuje Tabulka 5 níže, spolu s odhadovaným podílem daného odvětví na veřejných zakázkách - a tedy výslednými dolními odhady efektu všech ročních investic skrze veřejné zakázky na zaměstnanost. Hlavním přínosem výpočtu multiplikátorů nemá být stanovení agregovaného efektu, ale dílčích multiplikačních efektů v jednotlivých odvětvích. Ty shrnuje rovněž tabulka níže. Zde by zahrnutí indukovaných efektů mělo za následek plošné zvýšení multiplikačních efektů, nikoliv však změnu poměrů mezi nimi. Sektory s vysokým multiplikátorem tedy nadále budou preferovány, je-li cílem investiční politiky zvyšování zaměstnanosti.

Pro výpočet efektu na zaměstnanost byly použity údaje ČSÚ o průměrné hrubé měsíční mzdě podle odvětví.

Sloupec "multiplikátor zaměstnanost" představuje objem finančních prostředků, který při investici 1 mil. Kč do daného sektoru bude použit na osobní náklady. Sloupec "efekt na zaměstnanost (FTE)" znázorňuje, kolik pracovních pozic (v délce 1 měsíc) vytvoří investice ve výši 1 mil. Kč do daného sektoru.

Tabulka 5 - Výsledné fiskální multiplikátory - efekt 1 mil. Kč

Sektor	Multiplikátor zaměstnanosti (v Kč)	Efekt na zaměstnanost (kolik vydaný 1 mil. Kč zaměstná lidí na měsíc)
Architektonické a inženýrské činnosti	369 982	12,3
Inženýrské stavitelství	325 553	11,2
Nakládání s odpady	335 217	11,2
Těžba a mechanizace	370 395	10,3
Pozemní doprava	305 539	9,8
Opravy a instalace strojů a zařízení	315 526	9,8
Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	246 543	7,5
Lesnictví a těžba dřeva	191 582	7,4
Činnosti v oblasti IT	427 651	6,7
Zdravotní pomůcky, přístroje, léky	214 309	6,0
Výroba motorových vozidel	171 845	5,7
Výroba počítačů, elektroniky	134 440	4,0

Je zřejmé, že nejvyšší dopad na zaměstnanost v ČR mají veřejné zakázky ve stavebnictví, a to nejen díky multiplikátoru, ale i vysokému absolutnímu objemu. Další sektory s vysokým multiplikátorem jsou doprava a technické služby. Elektronika či motorová vozidla mají efekt naopak poměrně nízký, kvůli vysokému podílu importovaných součástek. Pozoruhodné jsou IT služby, kde sice multiplikační efekt je vysoký, nicméně vzhledem k vysokým mzdám v sektoru reálně zaměstná méně lidí. Nadto je zde multiplikační efekt v situaci ekonomické krize diskutabilní - neboť z hlediska zaměstnanosti dosud krize dopadá spíše na

méně kvalifikované skupiny obyvatel (typicky odborné vzdělání bez / s maturitou), pro které v tomto odvětví není potenciál.

Další potenciál pro výzkum lze vidět právě v možnostech jednotlivých sektorů absorbovat nezaměstnané různých úrovní kvalifikace, věku apod. a jemněji tak cílit investice na specificky postižené segmenty obyvatel.

Tabulka 6 - Počet vytvořených pracovních míst za odvětví (zakázky v režimu zákona)

Sektor	Multiplikátor zaměstnanosti (v Kč)	Počet vytvořených pracovních míst (2019)
Stavebnictví	11,8	188 904
Doprava	9,8	33 048
Technické služby	10,3	17 422
Strojírenské produkty	9,8	14 044
Medicínské vybavení	6	12 034
Informatika a telekomunikace	5,3	11 785
Lesnictví a zemědělství	7,4	9 248
Energetika	5,1	6 081
Právní, poradenské a jiné komerční služby	8,1	5 025
Oděvy, obuv a jiné vybavení	9,5	3 426
Kancelářský materiál	6,2	2 595
Zdravotní, sociální a vzdělávací služby	8,2	1 414
Jiné	8	1 020
Přírodní zdroje	6,4	718

Pokud jde o kvantifikovaný odhad počtu vytvořených pracovních míst veřejnými zakázkami v jednotlivých odvětvích, Tabulka 6 prezentuje výsledky na základě zjištěných multiplikátorů a objemů veřejných zakázek zadaných v režimu zákona za rok 2019. Jednoznačně vyplývá, že odvětví stavebnictví zajišťuje tvorbu více než poloviny pracovních míst. Celkem veřejné zakázky zadané v režimu zákona stojí za cca 300.000 pracovních míst (na roční bázi). Veřejné zakázky malého rozsahu představují ročně objem dalších cca 240 mld. Kč. S pomocí předpokladu, že jejich odvětvové složení zhruba koresponduje s režimem zákona, odhadujeme **celkový počet ročních pracovních míst vytvořených veřejnými zakázkami na 485.000.**

Konečně, závěrem je možné srovnat objemy veřejných zakázek zadaných státem a obcemi či dalšími typy zadavatelů za rok 2019, resp. za prvních sedm měsíců roku 2020.

Tabulka 7 - Objemy zakázek za rok 2019 a 2020 (01/2020-07/2020)

Zadavatel	Objem zakázek 2019 (mld. Kč)	Podíl na celkovém objemu 2019 (% Kč)	Objem zakázek 2020 (v mld. Kč)	Podíl na celkovém objemu 2020 (% Kč)
stát	153,7	41,7%	148,0	46,6%
obce	72,0	19,6%	58,0	18,3%
kraje	32,6	8,9%	38,8	12,2%
státní firmy	55,2	15,0%	30,6	9,6%
ostatní	54,7	14,9%	42,3	13,3%

Stát (včetně svých příspěvkových organizací apod.) vloni zadal 40 % celkového objemu veřejných zakázek. Objem zakázek obcí pak představuje cca pětinu celkového objemu. Pokud jde o údaje za dosavadní průběh roku 2020, zdá se, že relativní pokles zaznamenaly zakázky od státních firem, naopak k nárůstu došlo

na úrovni státu a krajů. Současně je třeba zmínit, že celkový objem za rok 2019 činil cca 360 mld. Kč, přičemž čísla za dosavadní průběh roku již dosahují objemu 315 mld. Kč, trend zatím směřuje k navýšení veřejných investic.

Závěr - potenciál investic

Celkově lze shrnout, že díky veřejným zakázkám má na dodavatelské straně v ČR práci přibližně 485.000 zaměstnanců a OSVČ, tedy cca 9 % veškeré pracovní síly. Toto však platí pouze při standardním průběhu veřejných zakázek - z hlediska objemu a odvětvového složení.

Získané multiplikátory lze snadno použít jako vstupy při výpočtu variantních scénářů - dopad zvýšení / snížení určitého typu veřejných investic, např. v souvislosti s dotační politikou nebo v návaznosti na škrty ve veřejných rozpočtech.

Vzhledem k silnému potenciálu zejména malých zakázek k preferenci regionálních dodavatelů pak lze uzavřít, že právě malé zakázky a obecně uzavřenější formy řízení mají vyšší potenciál pro podporu místních dodavatelů a tedy vytváření pozitivních, místně lokalizovaných dopadů na ekonomiku.

Kontaktní údaje

Jiří Skuhrovec

jiri.skuhrovec@econlab.cz

+420 602 693 748